

รายงานผลการดำเนินงานตามพันธกิจหลักและการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ณ ไตรมาสที่ 1 ปี 2563

ธปท. ได้ดำเนินงานตามพันธกิจหลักและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เพื่อดูแลระบบเศรษฐกิจการเงินไทยให้มีเสถียรภาพและสามารถรองรับความท้าทายต่าง ๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนสูง โดยเฉพาะการรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ขณะเดียวกันได้เตรียมความพร้อมให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีการพัฒนาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและพร้อมเข้าสู่บริบทของโลกใหม่ที่มีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวเร่งสำคัญ โดย ธปท. ได้ดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1. การดำเนินงานตามพันธกิจหลักเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงินไทยโดยรวม

1.1 ด้านเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงิน : ธปท. ดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นตั้งแต่วางเริ่มต้นของการระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยมีจุดประสงค์ให้ภาวะการเงินที่ผ่อนคลายเพิ่มขึ้นช่วยบรรเทาผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจไทยและประเทศคู่ค้า และป้องกัน (preempt) มิให้ฐานะการเงินของธุรกิจและประชาชนทรุดตัวเร็วภายใต้สถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูงมาก ทั้งนี้ ในไตรมาสที่ 1 ธปท. ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 2 ครั้ง จากเดิม 1.25% มาอยู่ที่ 0.75% ต่อปี อีกทั้งได้ปรับลดอัตรานำส่งเงินสมทบกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน จาก 0.46% เป็น 0.23% เป็นเวลา 2 ปี ซึ่งสุทธิแล้วส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR MOR MRR ลดลง 0.62-0.95% จากช่วงต้นปีเพื่อช่วยให้ลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากภาระดอกเบี้ยจ่ายที่ลดลง

1.2 ด้านเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน : ธปท. ได้กำกับดูแลให้ระบบสถาบันการเงินมีความมั่นคงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการและสาธารณชน โดย ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ระบบสถาบันการเงินมีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงอยู่ที่ 18.70% ซึ่งสูงกว่าเงินกองทุนที่กำหนดให้ดำรงในอัตราขั้นต่ำ 8.5% และมีอัตราส่วนเงินสำรองที่มีต่อสินเชื่อด้วยคุณภาพ (NPL coverage ratio) 143.30% ซึ่งถือได้ว่าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีความเข้มแข็งและมั่นคงในระดับที่สูงกว่าทุกช่วงวิกฤตทางการเงินในอดีต และสามารถรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจได้ดี รวมถึงช่วยพยุงเศรษฐกิจในการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ นอกจากนี้ ภายใต้มาตรการล็อกดาวน์ ธปท. กำกับดูแลให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ วางแผนการให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าประชาชนจะสามารถใช้บริการที่จำเป็นจากธนาคารได้อย่างต่อเนื่องใกล้เคียงกับภาวะปกติ

1.3 ด้านเสถียรภาพระบบการชำระเงิน : ธปท. ได้กำกับดูแลระบบการชำระเงินให้มีความมั่นคงปลอดภัย และลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง โดย ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ระบบบาทเน็ต (BAHTNET) และระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค (ICAS) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่สำคัญในการโอนเงินมูลค่าสูง สามารถให้บริการได้ต่อเนื่องตามมาตรฐานที่กำหนด นอกจากนี้ ธปท. ยังดูแลให้ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้การกำกับดูแลสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง รองรับปริมาณธุรกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากสถานการณ์โควิด-19 ที่ประชาชนมีความกังวลในด้านสุขภาพและความปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรค จึงได้เปลี่ยนพฤติกรรมการชำระค่าสินค้าและบริการจากช่องทางเงินสดเป็นช่องทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยระบบพร้อมเพย์ ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 มียอดการลงทะเบียน จำนวน 51 ล้านหมายเลข เพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2562 1.25 ล้านเลขหมาย และมีปริมาณธุรกรรมเฉลี่ย 11.2 ล้านรายการต่อวัน เพิ่มขึ้น 96.60% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ในขณะที่มูลค่าเฉลี่ยต่อรายการอยู่ที่ 4,590 บาท ส่วนปริมาณการทำธุรกรรมผ่าน mobile และ internet banking ณ สิ้นเดือนกุมภาพันธ์ 2563 มีจำนวนบัญชีทั้งสิ้น 91.3 ล้านบัญชี เพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2562 จำนวน 1.78 ล้านบัญชี และปริมาณธุรกรรมทั้งสิ้น 604.8 ล้านรายการ เพิ่มขึ้น

72.90% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ซึ่งสะท้อนว่าระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถตอบสนองการใช้บริการของประชาชนทั่วไปและธุรกิจรายย่อยได้เป็นอย่างดี

1.4 ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน : ธปท. ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลให้สถาบันการเงินมีการให้บริการอย่างเป็นธรรม จึงได้ดำเนินการ ดังนี้ (1) ปรับปรุงการคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ โดยให้คำนวณดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้บนฐานของเงินต้นในงวดที่ผิดนัดชำระหนี้ แทนการคิดจากเงินต้นคงเหลือทั้งหมด (2) ปรับปรุงการคิดค่าธรรมเนียมการโอนเงินสินเชื่อก่อนกำหนด โดยจะคิดค่าปรับจากเงินต้นคงเหลือแทนการคิดจากเงินต้นทั้งก้อน และ (3) กำหนดให้สถาบันการเงินคืนค่าธรรมเนียมบัตร ATM หรือบัตรเดบิต โดยจะต้องคืนค่าธรรมเนียมตามสัดส่วนเวลาหากลูกค้ายกเลิกบัตร (เดิมไม่คืนหรือคืนเมื่อลูกค้าขอ)

1.5 ความเป็นเลิศด้านธรรมาภิบาล : ธปท. ได้บริหารจัดการให้มีธรรมาภิบาลในระบอบอย่างเพียงพอรวมทั้งสร้างความมั่นใจในการใช้ธนบัตรอย่างปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยธนบัตรที่ ธปท. รับฝากจากธนาคารพาณิชย์จะถูกแยกเก็บไว้ให้อยู่ในระยะเวลาที่ปลอดภัยจากแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสก่อนที่จะหมุนเวียนออกสู่มือประชาชน เพื่อลดความเสี่ยงจากแพร่กระจายของเชื้อโรคสู่คนที่มาสัมผัส รวมถึงทำลายธนบัตรเก่าและสับเปลี่ยนธนบัตรใหม่ และสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจการใช้ธนบัตรและการทำความสะอาดธนบัตรอย่างเหมาะสมด้วย

2. การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (ปี 2563-2565)

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่กระทบระบบเศรษฐกิจการเงินและสังคมในวงกว้าง ธปท. ได้ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี โดยเร่งดำเนินการในบางแผนงาน และจำเป็นต้องเลื่อนแผนงานในบางส่วน โดยเฉพาะงานที่ต้องผลักดันร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากความไม่สะดวกในการเดินทาง อีกทั้งต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมรับมือกับผลกระทบของโรคระบาดเป็นลำดับแรกก่อนอย่างใดก็ตาม ในภาพรวมแผนงานส่วนใหญ่ยังคงดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยในช่วงไตรมาสที่ 1 สามารถแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 แผนยุทธศาสตร์ที่เร่งดำเนินการเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินพร้อมรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจ ประกอบด้วย **แผนยุทธศาสตร์ที่ 2** กรอบและกลไกการกำกับดูแลเสถียรภาพระบบการเงินให้เท่าทันกับความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และ**แผนยุทธศาสตร์ที่ 6** การดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความยั่งยืน (sustainability) ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล โดยดำเนินการ ดังนี้

ธปท. ได้ติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบในวงกว้างต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เคยหมุนเร็วให้กลับหดตัวอย่างรุนแรงและเฉียบพลันในช่วงที่สถานการณ์มีความไม่แน่นอนสูง โดยได้เร่งประเมินความเสี่ยงด้านเสถียรภาพระบบการเงินแบบมองสถานการณ์ไปข้างหน้า (forward-looking scenarios) ให้ครอบคลุมความเป็นไปได้ต่าง ๆ และนำผลการประเมินมาใช้เตรียมความพร้อมด้านนโยบาย โดยให้น้ำหนักกับ**มาตรการเชิงป้องกัน**ที่มุ่งลดภาระ บรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาการขาดสภาพคล่องของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้ปัญหาการขาดสภาพคล่องลุกลามไปสู่ปัญหาการผิดนัดชำระหนี้จนกระทบกับภาคเศรษฐกิจจริง รวมถึงมิให้สร้างความตื่นตระหนกแก่ประชาชนทั่วไป เจ้าหนี้ และนักลงทุน เพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ โดยแบ่งกลุ่มมาตรการได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มาตรการด้านเสริมสภาพคล่อง ประกอบด้วย

(1) ด้านลูกหนี้รายย่อยและภาคธุรกิจ

- มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อช่วยให้ประชาชนและภาคธุรกิจมีเงินสดหมุนเวียนในมือเพิ่มเติมสำหรับรองรับรายจ่ายจำเป็นทั้งในด้านการรักษาสุขภาพ การดูแลครอบครัว และการจ่ายค่าจ้างให้พนักงานในธุรกิจ โดยได้ลดเพดานอัตราดอกเบี้ย บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อจำนำทะเบียนรถ 2.00% - 4.00% และผ่อนผันการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ระยะเวลา 3 – 6 เดือน รวมถึงอนุญาตให้ผู้ให้บริการทางการเงินพิจารณาขยายวงเงินเพิ่มเติมเป็น 2 เท่าชั่วคราว สำหรับลูกหนี้ที่มีพฤติกรรมการชำระหนี้ที่ดี และเพิ่มทางเลือกในการเปลี่ยนหนี้ค้างชำระเป็นสินเชื่อระยะยาว 48 งวดหรือขยายเวลาชำระหนี้ โดยต้องไม่คิดเบี้ยปรับหรือค่าใช้จ่ายอื่นเพิ่มเติม

- มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยกำหนดให้ลูกหนี้ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อกับสถาบันการเงินแต่ละแห่งไม่เกิน 100 ล้านบาท ได้รับสิทธิเป็นการทั่วไป เลื่อนชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นระยะเวลา 6 เดือน นอกจากนั้น ธปท. ยังได้ออกมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (soft loan) วงเงิน 500,000 ล้านบาท ระยะเวลา 2 ปี โดยรัฐบาลเข้ามารับภาระดอกเบี้ยแทน SMEs เป็นเวลา 6 เดือน ซึ่งเป็นการช่วยบรรเทาภาระหนี้ให้แก่ลูกหนี้โดยตรง พร้อมทั้งค้ำประกันความเสียหายจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing loan : NPL) ให้แก่สถาบันการเงิน ซึ่งช่วยให้สถาบันการเงินมีความมั่นใจในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้นในภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง

- จัดตั้งกองทุนเสริมสภาพคล่องตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน (Corporate Bond Stabilization Fund : BSF) วงเงิน 400,000 ล้านบาท เพื่อเป็นมาตรการหลังพิงระยะสั้น (backstop) ที่ช่วยให้การระดมทุนของบริษัทที่มีอันดับความน่าเชื่อถือในระดับลงทุนได้ (Investment Grade) ผ่านตลาดตราสารหนี้ไม่สะดุดลง อันจะเป็นการช่วยรักษาความเชื่อมั่นของนักลงทุน รักษามูลค่าเงินออมของประชาชน และป้องกันการตื่นตระหนกของผู้ลงทุนที่อาจลุกลามจนกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงิน

(2) ด้านสถาบันการเงิน ธปท. ได้ผ่อนผันหลักเกณฑ์ความเพียงพอของสภาพคล่อง เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ สามารถบริหารสภาพคล่องจากการที่กระแสเงินสดรับชะลอลงจากมาตรการช่วยเหลือประชาชนและธุรกิจ และสามารถนำสภาพคล่องไปปล่อยสินเชื่อให้แก่ประชาชนและธุรกิจได้มากขึ้น

(3) ด้านตลาดการเงิน ธปท. ได้จัดตั้งวงเงินให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงินเพื่อช่วยเหลือกองทุนรวมตราสารหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากการขาดสภาพคล่องในตลาดการเงิน (Mutual Fund Liquidity Facility : MFLF) เพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพของตลาดกองทุนรวมตราสารหนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับกองทุนรวมที่ประสบปัญหาถูกไถ่ถอนมากกว่าปกติในภาวะที่ความเชื่อมั่นของนักลงทุนมีความอ่อนไหวสูง รวมถึงยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนต่อระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม

กลุ่มที่ 2 มาตรการด้านการปรับโครงสร้างหนี้ : การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลงอย่างรวดเร็ว กระทบต่อรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและ SMEs เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ ธปท. จึงเร่งออกมาตรการเพื่อส่งเสริมให้สถาบันการเงินปรับโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้รายย่อยและธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ดังนี้

(1) การปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่อให้สถาบันการเงินเร่งปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ก่อนที่จะเป็นหนี้เสียได้อย่างทันทั่วทั้งที่ อาทิ การปรับโครงสร้างหนี้สำหรับหนี้ NPL อนุญาตให้กลับมาเป็นหนี้ปกติได้เมื่อ

ชำระหนี้ตามเงื่อนไขครบ 3 เดือนจากเดิมที่กำหนดให้ต้องครบ 12 เดือน สถาบันการเงินไม่ต้องกันสำรองสำหรับวงเงินที่ไม่ได้ใช้ การปรับโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ยังมีสถานะปกติไม่กระทบต่อประวัติข้อมูลเครดิตของลูกหนี้ การปล่อยสินเชื่อใหม่สามารถจัดชั้นปกติได้ทันที และการถือครองอสังหาริมทรัพย์หรือการขายที่ได้จากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้สถาบันการเงินถือเกิน 10 ปีได้ โดยไม่ต้องกันสำรองเช่นเดิม เป็นต้น

(2) การขยายขอบเขตโครงการคลินิกแก้หนี้ ให้ครอบคลุมกรณีลูกหนี้คดีแดง (ดำเนินคดีในชั้นศาลและมีคำพิพากษาแล้ว) และกรณีลูกหนี้ที่เป็นหนี้ NPL กับเจ้าหนี้เพียง 1 แห่ง ตลอดจนปรับคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการจากเดิมกำหนดให้ลูกหนี้ที่เป็นหนี้ NPL ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2562 มาเป็นวันที่ 1 มกราคม 2563 เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่มีปัญหาภาระหนี้สินสามารถเข้าร่วมโครงการได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งปรับปรุงขั้นตอนการทำงานให้รวดเร็วขึ้นด้วยการเปิดจุดให้บริการในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และลงพื้นที่พบลูกหนี้ตามสถานประกอบการมากขึ้น นอกจากนี้ ธปท. ได้ออกมาตรการเพิ่มเติมสำหรับช่วงเดือนเมษายน-กันยายน 2563 เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ การพักชำระหนี้ การปรับลดดอกเบี้ยลง 2.00% และผ่อนปรนให้ชำระหนี้เท่าที่ทำได้

(3) การเปิด “ทางด่วนแก้หนี้” เพื่อเป็นช่องทางเสริมสำหรับช่วยเหลือประชาชนหรือธุรกิจในการติดต่อขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับผู้ให้บริการทางการเงินได้รวดเร็วขึ้น อีกทั้งช่วยลดปัญหาลูกหนี้ที่ไม่สามารถเดินทางไปสาขาในช่วงที่มีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมเพื่อลดการติดเชื้อโควิด-19 ทั้งนี้ ลูกหนี้สามารถติดต่อขอรับความช่วยเหลือได้ตลอด 24 ชั่วโมง ที่เว็บไซต์ : <https://www.1213.or.th/App/DebtCase>

กลุ่มที่ 3 มาตรการรักษาความเข้มแข็งของธนาคารพาณิชย์เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ตัวกลางทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง : ธปท. ได้ขอให้ธนาคารพาณิชย์จ่ายเงินปันผลระหว่างกาลและงดซื้อหุ้นคืน เพื่อรักษาระดับเงินกองทุนให้อยู่ในระดับสูง เป็นกันชนรองรับความไม่แน่นอนในอนาคต และเพิ่มความสามารถที่จะสนับสนุนการปล่อยสินเชื่อเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจเมื่อการแพร่ระบาดของโควิด-19 คลี่คลายลง

นอกจากนั้นแล้ว ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารที่ชัดเจน รวดเร็ว และทั่วถึง ตลอดจนรับฟังความเห็นของผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเหตุผลของการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ป้องกันความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนสับสน และช่วยให้ประชาชนสามารถนำมาตรการดังกล่าวไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการปรับกลยุทธ์การสื่อสารของ ธปท. ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ที่ 7 การรักษาความเป็นอิสระและความน่าเชื่อถือของธนาคารซึ่งต้องเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลายขึ้น โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

- การรับข้อร้องเรียนและช่วยแก้ปัญหาของประชาชน ผ่านบริการศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ทั้งกรณีที่ไม่ได้รับบริการอย่างเป็นธรรมจากสถาบันการเงิน และกรณีที่ไม่สามารถขอให้สถาบันการเงินช่วยเหลือตามมาตรการของ ธปท. ที่ได้ออกไป นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดทำเว็บไซต์ BOT COVID-19 (<https://www.bot.or.th/covid19>) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการให้เข้าถึงข้อมูลมาตรการช่วยเหลือทางการเงินในช่วงที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 และข้อควรรู้เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินในช่วงวิกฤตโควิด-19

- ขยายการสื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ในวงกว้างขึ้น ชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการข้อมูลและข่าวสารของแต่ละกลุ่มได้ดีขึ้น ที่สำคัญ อาทิ เพิ่มการแถลงข่าวและการให้สัมภาษณ์โดยผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. ในช่วงที่เกิดสถานการณ์วิกฤตโควิด-19 เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงผ่านสื่อต่าง ๆ ให้สาธารณชนรับข่าวสารที่ถูกต้อง ชัดเจนและทันการณ์ และร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสมาคมธนาคารไทย แถลงข่าวผ่านสื่อมวลชนในการชี้แจงมาตรการที่ได้

ผลักดันร่วมกัน เพื่อให้สาธารณชนมั่นใจในความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่จะช่วยให้ประเทศก้าวข้ามวิกฤตนี้ นอกจากนี้ ได้เพิ่มการรับฟังและสื่อสารกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่หลากหลาย ตลอดจนร่วมชี้แจงและตอบข้อซักถาม ต่อที่ประชุมรัฐสภา และกรมการ เพื่อสร้างความเข้าใจในมาตรการของ ธปท. ที่ใช้รับมือกับภาวะวิกฤตซึ่ง อาจแตกต่างกันไปจากภาวะปกติและภาวะวิกฤตที่เคยเป็นมา

ทั้งนี้ ธปท. ยังคงติดตาม ฝ้าระวัง และประเมินผลกระทบของสถานการณ์โควิด-19 ตลอดจน มีกลไกที่จะประเมินผลมาตรการที่ได้ออกไปแล้ว เพื่อนำมาเตรียมความพร้อมด้านนโยบายและมาตรการ เพิ่มเติมหากจำเป็นเพื่อให้รับมือได้อย่างทันการต่อไปด้วย

2.2 งานที่ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมระบบเศรษฐกิจการเงินเข้าสู่ โลกดิจิทัล รองรับความท้าทายใหม่ ตลอดจนผลักดันให้มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในระยะยาว
ประกอบด้วย **แผนยุทธศาสตร์ที่ 1** ระบบการเงินเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลอย่างรวดเร็ว **แผนยุทธศาสตร์ที่ 3** นโยบายการเงินและนโยบายการคลังต้องคำนึงถึงขีดจำกัดโดยเฉพาะจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง **แผนยุทธศาสตร์ที่ 4** อัตราแลกเปลี่ยนจะผันผวนสูงและการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของภาคเอกชนจะมีความสำคัญมากขึ้น และ**แผนยุทธศาสตร์ที่ 5** ภัยคุกคามทางไซเบอร์และความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีจะเป็นความเสี่ยงหลักของระบบการเงิน

ปี 2563 เป็นช่วงเริ่มต้นของการผลักดันแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี โดยเฉพาะเป็นไตรมาสแรกของการดำเนินงาน ซึ่งเน้นการสร้างรากฐานที่สำคัญ เช่น การสร้างเครื่องมือ การพัฒนากรอบแนวทาง (framework) ระบบฐานข้อมูล รวมถึงนำร่องเพื่อให้สามารถผลักดันงานในระยะถัดไปได้อย่างเต็มรูปแบบ โดยสรุปการดำเนินงานที่สำคัญในช่วงไตรมาสที่ 1 ดังนี้

(1) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลและรับมือกับภัยไซเบอร์ :

- การส่งเสริมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (digital payment) ให้เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงินเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและศักยภาพการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน โดย ธปท. ได้ขยายและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่เชื่อมโยงกับทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ได้แก่ (1) เตรียมระบบพร้อมเพย์ให้ขยายบริการโอนเงินมูลค่าสูงของภาครัฐเพื่อรองรับการคืนภาษีนิติบุคคล ให้พร้อมใช้สำหรับการคืนภาษีในเดือนพฤษภาคม 2563 (2) เตรียมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของการพิสูจน์ตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามธนาคารผ่านระบบ National Digital Identification (NDID) เพื่อให้ทำรายการหรือใช้บริการทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัล ที่สะดวก รวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปสาขาธนาคารพาณิชย์ และปลอดภัยมากขึ้น ภายใต้ความมั่นคงปลอดภัยตามมาตรฐานสากล โดยมีธนาคารพาณิชย์ 6 แห่งเข้าร่วมทดสอบการให้บริการเปิดบัญชีเงินฝากผ่านช่องทางดิจิทัลด้วยระบบดังกล่าวภายใต้โครงการกระบะทรายเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (regulatory sandbox) ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ก่อนจะขยายผลนำไปใช้จริงกับธนาคารพาณิชย์อื่นต่อไป และ (3) ขยายการเชื่อมโยงระบบการโอนเงินและชำระเงินของไทยกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนจากเดิมที่มีอยู่แล้วกับสิงคโปร์ สปป.ลาว มาเลเซีย โดยเชื่อมโยงระบบการชำระเงินผ่าน QR payment กับกัมพูชา ผ่านตัวแทนธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์ในประเทศ กัมพูชาที่ได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่เป็นธนาคารผู้ให้บริการ (sponsoring bank) ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกัมพูชาที่เดินทางมาประเทศไทยสามารถใช้บริการสแกน Thai QR Code ชำระค่าสินค้าและบริการที่ร้านค้าได้ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2563 เป็นต้นมา และคาดว่าในไตรมาสที่ 3 นักท่องเที่ยวไทยจะสามารถใช้บริการสแกน QR Code เพื่อชำระค่าสินค้าและบริการที่กัมพูชาได้เช่นกัน

- การพัฒนา Central Banking Digital Currency (CBDC) สู่ภาคเอกชน ซึ่งเป็น การต่อยอดจากโครงการอินทนนท์ โดย ธปท. อยู่ระหว่างทดสอบการนำ CBDC ไปเชื่อมต่อกับระบบบริหาร การจัดซื้อและชำระเงินระหว่างบริษัทผู้ผลิตกับลูกค้า นอกจากนี้ อยู่ระหว่างหารือกับธนาคารกลางฮ่องกง (Hong Kong Monetary Authority : HKMA) เพื่อขยายขอบเขตการทดสอบการโอนเงินระหว่างประเทศ โดยใช้ CBDC ให้กว้างขวางขึ้น

- การกำกับดูแลผู้ให้บริการชำระเงินให้พร้อมรับมือความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และภัยไซเบอร์ โดยเฉพาะในช่วงมาตรการล็อกดาวน์ที่มีปริมาณธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ธปท. ได้ผลักดันให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจจัดทำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (BCP) และได้ออกแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อให้สถาบันการเงินเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ แนวทางการทำงานแบบ remote access เพื่อให้ระบบการเงินสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ที่ผ่านมามี เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการเงินไทยจากระบบขัดข้องหรือจากการโจมตีทางไซเบอร์ พร้อมกันนี้ ธปท. ได้ร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น Thailand Banking Sector CERT (TB-CERT) เพื่อเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และตอบสนองเชิงรุกต่อภัยคุกคามทาง ไซเบอร์ พร้อมกับแจ้งเตือนภัยให้ประชาชนทั่วไประมัดระวังได้อย่างทันการณ์

นอกจากนั้น ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับความทนทาน (resilience) ต่อความเสี่ยง ด้านเทคโนโลยีและภัยคุกคามทางไซเบอร์ของระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (Critical Information Infrastructure : CII) ของภาคการเงินให้ได้มาตรฐานสากล โดยในช่วงต้นปี 2563 ธปท. ได้จัดทำกรอบการประเมิน ความพร้อมการรับมือภัยไซเบอร์ (Cyber Resilience Assessment Framework : CRAF) และให้ธนาคาร แต่ละแห่งประเมินความพร้อมด้วยตนเอง แต่ด้วยสถานการณ์โควิด-19 จึงได้ผ่อนผันให้ธนาคารส่งรายงาน ผลการประเมินช้าออกไปได้ และคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในสิ้นปีนี้ รวมถึงได้ประเมินระบบ BAHTNET ตาม ข้อกำหนด Bank for International Settlements (BIS) Committee on Payments and Market Infrastructures (CPMI) Wholesale Payments Fraud ซึ่ง ธปท. ได้รับทราบผลการประเมินแล้ว และจะ พัฒนาตามผลการประเมินภายในปี 2565

(2) การกำกับดูแลอัตราแลกเปลี่ยนและเงินทุนเคลื่อนย้ายให้เท่าทันสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนแปลงไป โดย ธปท. ได้ติดตามเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศในบริษัทที่โครงสร้างเงินทุนเคลื่อน ย้ายเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ ยังดำเนินการผลักดัน ให้เงินทุนไหลเข้าและไหลออกมีความสมดุลกันมากขึ้น โดยขยายวงเงินรายได้ต่างประเทศที่ไม่ต้องนำกลับ เข้าไทย จากไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อครั้ง เป็น 1,000,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อครั้ง รวมถึงอยู่ระหว่าง ผ่อนคลายหลักเกณฑ์บัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ เพื่อให้การทำธุรกรรมผ่านบัญชีดังกล่าวสะดวกยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในระยะต่อไป ธปท. จะผ่อนคลายหลักเกณฑ์การลงทุนต่างประเทศของนักลงทุนไทยให้สะดวกและ คล่องตัวยิ่งขึ้น

ธปท. ยังได้ร่วมลงนามกับธนาคารกลางญี่ปุ่นในความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยน เงินตราสกุลท้องถิ่น (Bilateral Swap Arrangement : BSA) เพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้แก่เสถียรภาพระบบ การเงินของทั้งสองประเทศ ซึ่งธนาคารกลางสามารถเสริมสภาพคล่องเงินสกุลบาทและเยนให้กับธนาคารพาณิชย์ ของตนสำหรับใช้ในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ โดยมีวงเงินสูงสุด 240,000 ล้านบาท หรือ 800,000 ล้านเยน ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2563 สำหรับการทำความตกลงกับธนาคารประเทศอื่น เช่น เมียนมา

สปป.ลาว อินโดนีเซีย และมาเลเซีย จำเป็นต้องชะลอออกไป เนื่องจากแต่ละประเทศต้องให้ความสำคัญกับการรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจจากสถานการณ์โควิด-19 ก่อน

(3) การยกระดับการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินนอกระบบธนาคารพาณิชย์ (non-banks) ที่มีบทบาทในระบบการเงินมากขึ้น และลดความเสี่ยงเชิงระบบ โดย ธปท. ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงการคลัง จัดทำร่างกฎกระทรวงการกำกับดูแลสหกรณ์ จำนวน 12 ฉบับ ตามมาตรา 89/2 ของพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ซึ่งขณะนี้ ร่างดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและอยู่ในขั้นการตรวจร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วจำนวน 7 ฉบับ

(4) การผลักดันให้มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว เพื่อแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง อาทิ สังคมผู้สูงอายุ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และมีความจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในบริบทของโลกใหม่ที่มีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ ประกอบกับการแพร่ระบาดของโควิด-19 มีผลเร่งกระบวนการเปลี่ยนโฉมรูปแบบการทำธุรกิจและการจ้างงานในบางสาขาให้เร็วขึ้น โดย ธปท. ได้ทำการศึกษาวิจัยและมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มผลิตภาพด้านแรงงานต่อกระทรวงแรงงาน ผ่านการยกระดับทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต และได้ผลักดันให้มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนภาครัฐในภูมิภาคเพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจภายหลังโควิด-19 โดยกระตุ้นให้เพิ่มผลิตภาพการผลิตและการจ้างงานแรงงานที่ย้ายกลับท้องถิ่น อาทิ โครงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน ซึ่งในไตรมาสที่ 2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาแล้ว

2.3 แผนยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ซึ่งครอบคลุมรากฐานสำคัญขององค์กร 3 ด้าน โดยสรุปการดำเนินงานที่สำคัญในไตรมาสที่ 1 ดังนี้

- รากฐานสำคัญที่ 1 เสริมสร้างศักยภาพของพนักงานให้เป็นพลังขององค์กร

ธปท. ได้ส่งเสริมให้พนักงานมีความรู้และทักษะที่หลากหลาย และกระตุ้นให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีโครงการ Voice & Choice ระยะที่ 1 เพื่อนำร่องให้พนักงานมีอิสระในการเลือกหลักสูตรฝึกอบรมด้วยตนเองมากขึ้น ทั้งความรู้และทักษะในด้านเทคนิคและด้านศิลป์ของการบริหาร นอกจากนี้ ธปท. ได้พัฒนาระบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ ซึ่งรวบรวมหลักสูตรด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับอนาคต โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลจากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้พนักงานสามารถเลือกพัฒนาศักยภาพตนเองแบบ learn from home โดยเฉพาะในช่วงที่มีมาตรการล็อกดาวน์ อีกทั้ง ธปท. อยู่ระหว่างเตรียมการวางกรอบบริหารทรัพยากรบุคคล (HR model) และระบบฐานข้อมูลด้านบุคลากรเพื่อรองรับการทำงานรูปแบบใหม่

- รากฐานสำคัญที่ 2 ปรับวัฒนธรรมองค์กรและกระบวนการทำงานสู่องค์กรที่มีความคล่องตัวสูง

ธปท. ได้ยกระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กร โดยนำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (BCP) มาใช้บริหารจัดการองค์กรในภาวะวิกฤตโควิด-19 ซึ่งยึดหลักการตัดสินใจที่รวดเร็วทันการณ์ มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนแต่ยืดหยุ่นเพียงพอให้ส่วนงานไปปรับใช้ได้ตามสถานการณ์ และมีเป้าหมายสำคัญ คือ พนักงานปลอดภัยจากโรคระบาดและองค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง ทั้งนี้ ธปท. ได้ดูแลให้พนักงานในกลุ่มงานที่มีความสำคัญเร่งด่วนลำดับแรก (critical level 1) สามารถเข้ามาปฏิบัติงานที่ ธปท. ได้อย่างต่อเนื่องและปลอดภัย อาทิ แยกพื้นที่ปฏิบัติงาน และจัดเตรียมระบบและอุปกรณ์การทำงานต่าง ๆ ให้พร้อม สำหรับพนักงานกลุ่มอื่นให้ปฏิบัติงานในช่วง work from home มากกว่า 50% ของจำนวนพนักงานซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่ภาครัฐกำหนด นอกจากนี้ ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานโควิด-19 เพื่อเป็น

ช่องทางสื่อสารและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานและองค์กร เช่น มาตรการและแนวทางการปฏิบัติงาน วิธีการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากโรคระบาด และการบริหารจัดการความเครียดในช่วงภาวะวิกฤต

นอกจากนี้ ธปท. ได้ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการทำงานให้คล่องตัว โดยเฉพาะ “ลด-ละ-เลิก” งานที่มีความสำคัญน้อย กฎเกณฑ์และกระบวนการทำงานที่สร้างต้นทุนเกินความจำเป็น และใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า และอยู่ระหว่างผลักดันการนำหลักการของกระบวนการออกกฎเกณฑ์ที่ดี (Regulatory Impact Assessment: RIA) มาใช้ในการทำงานของทุกส่วนงาน

- รากฐานสำคัญที่ 3 ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเป็นเครื่องมือหลักในทุกกระบวนการทำงาน

ธปท. ได้เร่งปรับเปลี่ยนเครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อปรับเปลี่ยนองค์กรไปสู่การเป็น digital workplace โดยเฉพาะรองรับการทำงานในช่วง work from home ให้คงประสิทธิภาพการทำงานได้ใกล้เคียงกับภาวะปกติ อาทิ การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการประชุมและการติดต่องานระหว่างพนักงาน พร้อมกับมีโครงการ Digital Champion Network และจัดหลักสูตร data school เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรในด้านนี้ นอกจากนี้ ได้จัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อจัดระดับความเสี่ยงของข้อมูลและชั้นความลับให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ในระยะต่อไป ธปท. จะดำเนินการภายใต้โครงการ digital transformation อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครอบคลุมทั้งการยกระดับแพลตฟอร์มด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการทำงานโดยใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล และการยกระดับความเข้มแข็งและความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ อย่างบูรณาการ